

GAZETA KRAKOWSKA

N^{ro}. 21.

WE CZWARTEK DNIA 17. MARCA 1796.

Z Parvza d. 22. Lutego.

Ile sobie dotąd wiele osób nadzieją pokoju podchlebiało, tak teraz co raz to bardziej te nadzieje znikają; a przynajmiej widać więcej podobieństwa do wojny iak do pokoju. Mówią za pewną rzecz, iż rząd postąpił już rozkazy generałom, aby zawieszenie broni wypowiedzieli; podług tych wiadomości tedy, mają się około środka Marca nieprzyjacielskie kroki znowu rozpocząć. Tutejsze pisma głoszą, iż generał Jourdan odiechał już do armii.

Przeszły minister wojenny Beurnonville odebrał komendę Włoskiej armii.

W Brest uzbroiono 7 liniowych okrętów, które do zachodnich Indyy są przeznaczone. Przyprawiono tam także wiele okrętów z rozrzuconey przez wicher Angielskiej floty admirała Christian, które dwie dywizye naszych fregat, będące od niejakiego czasu na morzu, pozabierały.

Adet, który był na ministra przy Amerykańskich stanach przeznaczonym, i może tam jeszcze i niestanął, a został już nazad odwołanym. Fontanes z Bordeaux poydzie na jego miejsce.

Przy narodowym skarbie, było dotąd przeszło 12.000 officyalistów; minister wewnętrzny zastał ich jeszcze w swoim

wydziale 1500, i oświadczył wyznaczoney kommisji do uregulowania wydatków, iż jeżeli mu pozwolą wybrać sobie samemu ludzi, że się 300 osób obejdzie.

W przeszłym tygodniu przedawali jeszcze tuteysi rzeźnicy ze swojej woli po 30 liwr: w afsygnatach funt mięsa; co jest dowodem, iż mogą na tę cenę obstać. Ostatniej soboty otaxowała go administracya departamentowa po 145 liwr: w afsygnatach, albo po 11 su wgotowych pieśniadach, a lepsze po 150 albo po 12 su. To powiększenie ceny wielce dotknęło lud.

Przed wczorəm był pałac narodowy, pałac Burboński i inne publiczne budynki liniowemi woyskami otoczone, i wiele obywatelów było po sekcyach uzbroionych i po różnych miejscach poróżstawianych. Słychać było iż w tym dniu miały wielkie rozruchy powstać; lecz wszystko spokoyności przeszło, i niewiadomo co do tey ostrożności powodem było. Domyślają się iednak, iż rząd musiał być o iakich projektach do wzruszenia publicznego porządku dążących uwiadomiony. Tędomysł naywięcej się na tym wspiera iż przed kilką dniami rozkazał rząd wszystkie studnie, a naywięcej po przedmieściach zrewidować, i nakazał żeby wszystkie, iako też i potrzebne narzędzia do gaszenia og-

W

niaf w najlepszym stanie utrzymywane były; wnoszą sobie więc ztąd, iż może były uknowane spiski podpalenia przedmieść. Tuteysze jakobińskie dzienniki, donosiły już od kilku dni, iż royalści myślą o nowey rzezi, iż dowodczy ich tu się w Paryżu znajdują; ale niechaj sobie faworyści iakie chcą układy knują, rząd potrafi ich poskromić.

Okrucieństwa, które szuanie wydzwiała są co dzień straszniejsze. Pod Laval spalili żywo trzech brańców republikańskich i popiół ich z okrzykami: niech żyje Król po powietrzu rozrzućli, drugim języki i uszy pourzynali, i oprócz tego inne barbarzyństwa z niemi wydzwiali, których przystoynność niepozwała opisywać. Pod Caen po obcinali włosy publicznym urzędnikom, których połapali, i przymusili do przysięgi na wierność Królowi &c. Ci co się pokazali w Conches, około 30 mil od Paryża, pomnażają się co raz to bardziej; na czele ich jest iakiś szlachcic ale nie jenerał Bouillé, iak tuteysze pisma rozgłosily. Lasy służą im szczególniey za skład broni i kryjówki, ale jenerał Hoch przedsięwziął już szródkki na rozpędzenie tych hord; teraz pojechał z Laval do Alençon.

Jenerał Rey każe teraz na rozkaz dyrektoryatu wszystkie lasy w Bretanii na 100 sążni od publiczney drogi wycinać, i wszystkie doły wszędzie zarównywać, ponieważ wąwoziste i po zawalane drogi największym były ratunkiem szuanów. Do Normandyi poszło znaczne korpus woyska, ponieważ się tam więcej szuanów pokazało.

W Rocheford naprawiają śpieszno uszkodzone przez wiatr, do wschodnich Indyy przeznaczone wojenne okręty. Agenci dyrektoryatu w tam tego świata strony popłyną na nich. — W armii Reńskiey rozrzucono znowu kilka manifestów Ludwika XVIII.

Dnia 18 wydał dyrektoryat okólnik do wszystkich 12 municypalności Paryżkich, oznajmując im, iż jeszcze do niejakiego czasu będzie chleb darmo rozdawa-

ny. Tuteysze pisma zapewniaia, iż czynona trudność w dostawianiu chleba od piekarzow; była do tego kroku powodem. Piekarze mieli wystawiać, iż im niepodobna, żeby mieli od wieśniaków za gotowe pieniądze zboże kupować, a tu chleb za afsygnaty sprzedawać; a jeżeli chleba nie dostawia, to będą na zniewagę ludu wystawieni. Prawdziwa przyczyna dalszego rozdawania chleba, jest podług urzędowney gazety, iż stan prawdziwych ubogich, którzy napotym będą odbierali żywność, niejest jeszcze podanym. Wszystkie osoby, które po 400 liwr: i więcej do przymuszoney pożyczki taxowanemi byli i oficyaliści, których pensya miesięczna 12,000 nieprzechodzi, odbieraia jeszcze chleb. Ten krok zrobił tu wielkie ukontentowanie; ale podobno niebędzie długo trwał.

Przeszłego piątku spalono publicznie materyały i blachy służące do robienia afsygnatów, i za 890 millionów afsygnatów. Wystawiono piec topny, żeby metalu nie zepsuć. Bardzo wiele ludzi było przy tym spalaniu przytomnych. "Zniszczenie narzędzi i sposobów, które do zrobienia rewolucyi służyły, doniesiono przytomnemu ludowi, iżże już ta chwalebna rewolucya przez przywrócenie publicznego kredytu i polepszenie skarbu, stałym systematem monety i tryumfami naszych armiy ustalona została. „

Wszyscy teroryści w Aix, którzy przed tym byli rozbroieni, zostali znowu nazad uzbroieni.

W Montpellier zrobił się dla drogocności chleba rozruch, gdzie budy piekarskie zabowano; siła woyskowa przywrocila spokojność, i funt chleba otaxowano na 5 su.

Ponieważ royalści i arystokraci, stają się jeszcze zawsze po teatrach rozruchy wzniecać, więc dyrektoryat wydał rezolucyą, żeby teatry na których nie republikańskie sztuki grywaia, natychmiast zostały zamknięte i dyrektorowie ich do sądu oddani. Aktor Chenard został niedawno aresztowanym, ponieważ spiewając hymn Marsylczykow, na te słowa:

drzyście tyrani! podniósł rękę i rozszepczył wszystkie 5 palców; royaliści pokazali ztąd wielkie ukontentowanie; ale już jest uwolnionym.

Na nowo wyszedł surowy rozkaz, iż ktokolwiek przed rogatkami stanie, żeby pokazać kartę obywatelską, a kto bez paszportu wewnątrz kraju iedzie ma być natychmiast aresztowanym.

Rząd nas wysłał także do Christianiana w Norwegii swego konsula.

Wielu mieszkańcom Normandyi nie podoba się wcale, iż tamtejsze miasta są w stanie obłożenia. Krzyczą przeciwko wojskowemu uciskom, i przeciwko ostrości rewolucyjnych środków, a nie pamiętają nato iż dobro oyczyzny tego wymaga.

Minister wojenny zredukował liczbę 1700 officialistów na 600. Wszyscy ministrowie muszą podług ostatniej rezolucyi dyrektoryatu, donieść przed 5 marca wiele officialistów zostawili, wiele utrzymanie ich kancelaryi kosztuje &c.

Urzędowa tuteysza gazeta przywodzi, iż można być pewnym, że przymuszona pożyczka tak dobrze idzie, iż ze 40,000 millionów asygnatów, tylko już połowa jest w cyrkulacyi.

Żeby podnieść kredyt reskrypcy, które dotąd jeszcze po 30 do 36 od st. tracą, rozkazał dyrektoryat, żeby zaraz przyzapłaceniu niemi podatków, w przytomności płaćącego przekryślone były, i do narodowego skarbu dla skasowania odesłane były.

„Zawsze było, mowi tuteyszy dziennik Perleta, polityka Anglii, wszystkie wojny, do których tylko miała na lądzie udział przedłużyć, równe iey w mocy potencye z sobą pokłucić, aby ich wyciężyć, a całą swoją siłę tam obrocić, gdzie nieznayduie ani konkurencyi, ani rywala. Tok Angielskiej polityki jest jeszcze i dziś ten sam; i mała nadzieia, żeby ją sama lądowa wojna, mogła do pokoju przymusić; żeby Anglią upokorzyć, potrzeba morską wojnę rozpocząć. Systema, któreśmy w Amerykańskiej wojnie utrzymy-

wali miało dobry skutek; pokoy 1783 jest tylko ten ieden chwalebny pokoy, któryśmy od sta lat z tym mocarstem zawarli. Potrzeba się więc obawiać, żeby wojna z Anglią, nie poszła przeciw naszemu spodziewaniu, i żebyśmy niebyli przymuszeni odłożyć naszej zemsty za poczynione nam zniewagi do pomyślniejszego czasu. Polityczny horyzont Europy zaczęła się co raz to bardziej ściemniać, i zdaje się nowe okoliczności gotować, które nam niedozwola zatrudnić się iedynie upokorzeniem Anglii &c.

Obywatel Cartorps, kazał wydrukować porachunek, wiele też stosownie do szacunku 1041 liw centnara pszenicy najpierwsi urzędnicy krajowi, mają pensyi. Każdy minister ma nadzien — 14, 576 liw 17 su. a zatym na rok 5 millionów 320,551 liw. w asygnatach. Pensya wszystkich 7. ministrow wynosi więc na rok 39 millionów 904, 131 liw. 10 su. Każdy członek dyrektoryatu ma na dzien 29,153 liw 8 su, a zatym na rok 8 mill. 641,101 liw. Więc na rok wynosi dla 5 członków 53 mill. 205,551 liw. 10 su. ale potrzeba pamiętać, iż tu się rachują asygnaty podług wybitey swojej wartości; a jeżeli ich zredukujemy na tażniejszą cenę, to bardzo mała summa wypadnie. Inny obywatel wydał na ten porachunek swoje uwagi, w których przywodzi, iż dawniej kosztowało utrzymanie samego dworu oprócz Xząt krwi, i innych Xiążąt, parlamentów &c. przeszło 30 mill. w gotowych pieniądzech; zatym daleko więcej iak teraz najpierwsze osoby rządu kosztują.

„Ustanowienie teraz narodowego banku, mowi urzędowa gazeta, przyłoży się wiele do przywrocenia publicznego i prywatnego kredytu; zapobieży niedostatkowi gotowych pieniędzy, wprowadzi ich znowu w cyrkulacyę i wszelkiemu niedodowi, który z ponizenia narodowej monety pochodzi zaradzi. Obywatele! nie potrzeba tylko historia późniejszych czasow przejrzyć, a każdy się przekona iż bank po wielkich rewolucyach zawsze wolnych narodow kredyt ugruntował. Na dowod te-

go służy banki rzeczpospolitych Włoskich, bank Angielski, Hollenderski i Amerykańskich stanów; a nawet i w monarchicznych krajach gdzie niepodległość bankow była szanowaną, podnieśli i skarb i kredyt. Tym sposobem bank Kopenhadzki i Berliński miały szczęśliwy wpływ na obydwa kraje. Diskonto kasa byłaby miała taki sam skutek we Francyi, gdyby częstokroć samowolność ministrów niebyła iey w dyskredyt wprowadziła, i później barbarzyńskie systema wszystko burzenia niebyło iey zniszczyło; iey urządzenie było bardzo dobre, dla tego też służyło terazniejszemu bankowi za fundament. Podobne ustanowienie jest iedyny sposób, bez wszelkiego wzruszenia podnieść afsygnaty wrownosć gotowych pieniędzy.

Słychać iż skoro bank zostanie ustalonym, będzie rządowi co miesiąc pewną summę pieniędzy dostawiał, a wezmie za to przeznaczone na sprzedaż na rodowe dobra.

Z Strasburga donoszą, iż się buntownikom udało znieścacka opanować zamek Blamont w Franche comte, gdzie był bron i prochu skład; ale że niebyli dosyć silnymi, więc niezabrali tylko tę broń co im pod ręką leżało &c. i uciekli nazad do Portarlier na gory Jura.

Niektóre tutejsze pisma głoszą, iż znany Xzę Hefsenski, będzie niedługo zaproszony opuszczenia rzeczpospolitey, i że aż do samych granic będzie odprowadzony.

Dyrektoryat postanowił świeżą, rezolucyą, iż kommissarze przy armiach, nie będą mocni sami od siebie żadnych rozkazów wydawać, ale tylko rezolucye dyrektoryatu wykonywać, na armie mieć pilne oko, utrzymać iedność, każdey nadużycie i osobliwsze do wody męztwa donosić &c. W nagłych tylko przypadkach mogą rozkazy wydawać, ale te muszą być zaraz od dyrektoryatu potwierdzone.

Na sefsyi 18 przysłał dyrektoryat do rady pięciuset następujące poselstwo:

“Obywatele Prawodawcy! Jutro będą stosownie do ustawy 9 pluwios potłuczone uroczyscie i publicznie na placu Vendome blachy afsygnatów; i zaraz za 890 millionow afsygnatów będzie spalonych. Dołączyszmy tę summę zespalonemi już za 247 millionow, także z przymuszoney pożyczki pochodzących, wyniesie wszystkiego 1137 millionow. Jutro będzie więc ustanowiona kasa 40,000 million. afsygnatów, o dziesiątą część z mnieyszą; lecz dyrektoryat ma powody do wierzenia iż już blisko czwartą część jest zmniejszoną, przez złożenie ich w ręce poborców na przymuszoną pożyczkę, a których jeszcze nieodesłali. Wykonanie wszystkich środków względem przymuszoney pożyczki, jest iak najpilniey dozierane. Przypadająca część na 16 klasę dochodzi już w 21 departamentach; od reszty innych klas mamy się pierwszych dni podobnego skutku spodziewać: trudności które niewielkiey liczbie były na zawadzie, już są ułatwione. Przymuszona pożyczka przyniesie taki skutek iakiegośmy się po niej byli powinni spodziewać: będzie szczęśliwy i dogodny. Nieprzyjaciele publiczney sprawy udawali swa oniey wątpliwość, i śmieli utrzymywać iż nic z tego wszystkiego niebędzie, co już nastąpiło, żeby miała podnieść kredyt monety i przytożyć się do ustalenia rzeczpospolitey. Czyny i prosta kalkulacya, zbiła te zdradzieckie mowy. Naród niebędzie oszukany w swym oczekiwaniu; rząd który sobie postanowił będzie wielkim, rzetelnym i wspaniałym tak iak on, będzie umiał wykonać ustawy i sprawić im uszanowanie; dotrzyma swojeich obietnic, zachęci talenta i cnotę; będzie dozierał postępów złośliwych; poskromi ich zboczenia, wytępi nadużycia, utrzyma porządek, i zaprowadzi go do skarbu. Nowe rachunki będą stanowiły epokę czynow, których zapowiedzenie jest przedmiotem niniejszego poselstwa”

Podpisano Letourneur, prezydent.

Reszta z Paryża w dodatku

GAZETY KRAKOWSKIEY

WE CZWARTEK DNIA 17. MARCA 1796.

Reszta z Paryża d. 22. Lutego.

Na sefsyi 19, rzekł Roger Martin: Nigdy niebyła potrzebniejsza ustawa, która by wolności druku przyzwoite granice położyła; nigdy jeszcze tak daleko nienadużywano wolności pisania, iak teraz; iuż do najwyższego stopnia posunięto wtey mierze zuchwałość. Płatni dziennikarze używają wszystkich sposobów na poniżenie rządu: biorą wasze umiarkowanie za słabość, waszą cierpliwość za bojaźń, i spodziewają się przez złośliwe pisma obalić rzezchpospolitą. Naiego wniesienie dekretowała rada, aby wyznaczona kommisya, do przyniesienia projektu względem wolności druku, w 10 dniach go podała. — Tak jest, rzekł Delaunay, uknowano znowę ochydzić i spodlić rząd, i iezeli nieobmyślicie środków na pochamowanie kontrarewolucyynnych potwarzy, to niepotraficie wnet szkodliwym ztąd skutkom zapobiedz. Przytoczył potym 395 artykuł konstytucyi podług ktorego można tymczasowo, ograniczyć do roku wolność druku, tak iak i każdy rodzaj handlu i przemysłu. Rada dekretowała, aby swoje uwagi komunikował znaczoney na ten koniec kommisyi.

Jmieniem kommisyi skarbowey, nim będzie mogła przynieść zmniejszenie wydatkow kraiowych, zdał Camus rapport o zmniejszeniu ministeryalnych kancelaryowi

o pozwolonych mieszkaniach agentom; proponował potym następujące dwie rezolucye. 1) Wydatki kraiowe, które nie są na miriagrammy pszenicy oznaczone, mają bydź na liwry rachowane, a miriagrammy mają bydź po 2 liwry oszacowane. 2) Dyrektoryat ma bydź poselstwem rady zaproszony, żeby podał wyszczególniony reiestr wydatkow dla swojej kancelaryi, płacy dla swoich agentow, ich mieszkań i ich ruchomości. Ministrowie mają to samo zrobić, i te reiestra będą potym drukowane. Obydwie rezolucye zostały przyjęte.

Dyrektoryat zaniósł w poselstwie swoją reprezentacyą przeciwko zniesioney agencji względem ustanowienia wag i miar. Ale Defermont i Thibaudeau okazali iż przez zniesienie agencji, nieznosi się systematu zaprowadzenia jednakich miar i wag, tylko niepotrzebną expens; iże do zaprowadzenia tego systematu niepotrzeba osobney agencji, ale kancelarya ministra wewnętrznego potrafi go wetrzy osoby u skutecznić, i rada przystąpiła do porządku duiowego.

Na sefsyi 20 został Thibaudeau prezydentem rady pięciuset obranym; rada zamieniała się potym w jeneralny wydział, dla naradzenia się względem ustanowienia narodowego banku. Ten wydział trwał ieszcze do 21. Reynier został prezydentem rady starszych.

Jedno pismo niemieckie namienia, iż Prusy z Helsami, miały się świeżo z Francuzami, i jeżeli się wojna daley pociągnie na nową demarkacyjną linią ugodzić. Ta linia będzie się rozciągać od Westfalii wzdłuż granic Haskich i Fuldu, i będzie mocnym korpusem Prusaków i Halsów obsadzona.

Listy z Zemlina donoszą, iż Turcy mocne przygotowania do wojny w Serwii czynią. Wszystkie nadgraniczne fortecy opatrzone iak nałepiej w żywność, amunicyą i garnizony znacznie w nich powiększono. Pod Widdin gromadzi się znaczne korpus woyska Tureckiego.

Z Bruxelli d. 25 Lutego.

Jenerał Kleber wydał rozkaz wszystkim jenerałom armii Sambry i Mozy, aby na pierwsze skinienie byli do marszu gotowi. Idzie ieszcze wiele woyska do Koblenca, Trewiru i nad brzegi Mozeli. Jenerał Jourdan codziennie z Paryża spodziewany; przywiezie z sobą wiele doświadczonych indzenierów, z któremi wprzymności dyrektoryatu i ministra wojennego ułożył plan przyszłej kampanii. Tak nazwana piekielna kolonna przybyła tu z Wandy, i śpieszno obróciła swój marsz ku Renowi, gdzie około śródku marca ma iuż bydź otworzona kampania. Wszystkie wybierane konie muszą iuż bydź w marcu przy armiach. W tym tygodniu przeszło 400 wozów tu tedy z różnemi wojennymi potrzebami do Mastrychtu i Bonn.

Jenerał Micas kommandant Luxemburgu, rozkazał żeby wszyscy cudzoziemcy znajdujący się w fortecy, nieodwłocznie ją opuścili. Także i mieszkańcy, którzy się na rok nieopatrzyli w żywność muszą się oddalić. Fortyfikacye naprawiają ieszcze co dzień.

Przymuszona pożyczkę wybieraiają wszędzie z pośpiechem; dwa klasztory w Loewen, które trudność czyniły, dostały exekucyę.

Już tedy oznaymiły jeneralne Stany, przy odgłosie trąby przez swoją odezwę, iż konwencya narodowa, ma się aktualnie i marca zeyść, iże na drugi dzień administracya prowincjonalna Hollandyi ma rozpocząć swoje sejsye. Jeneralne Stany, nakazują tą odezwą wszystkim innym prowincyom, uznanie tey narodowey konwencyi i iey posłuszeństwo; oznaymiają oraz wszystkim woyskowym i innym osobom, iż iak tylko konwencya konstytuowana zostanie, wszystkie ich władza ustanie iże się przenosi do łona tey konwencyi.

W Fryzlandyi zaszła znowu rewolucya. Reprezentanci Fryzlandzkiego ludu, którzy 26 Stycznia przez niektórych obywatelów z swych urzędów pozrucani zostali, i iedni się ucieczką ratowali, drudzy też aresztowanymi byli, i których za wdaniem się jenerała Dumonceau nazad przywrócono, zostali znowu chociaź iuż do konwencyi narodowey przystąpili, ze swych urzędów zepchnięci, i musieli z całej prowincyi uciekać. Zdaie się, iż się tu woyskowość do kłótni obywatelskich niechciała mieszać. Oczekuiemy co moment dokładniejszych wiadomości o tym zdarzeniu.

Sala w której konwencya narodowa będzie miewała swoje sejsye, iest niemal tak urządzona iak Paryzka, z tą tylko różnicą, iż około łoży zagranicznych ministrów iest łoża dla żon reprezentantów zrobiają.

Nasza flotta składa się teraz podług autentycznej listy ze 22 liniowych okrętów, 30 fregat, 10 kutrów i 6 armatnych czołn. Przed kilką dniami wyszła z Texlu iedna dywizya tey flotty ze 4 liniowych okrętów i 13 fregat i kutrów złożona, pod wice admirałem Braak na morze; poszło przy niej zaraz 41 kupieckich okrętów w różne miejsca przeznaczonych. Kupieckie okręty muszą teraz i do wojennej flotty maytków dostawiać.

Francuzki poseł Noel nalega o otwarcie Szeldy, i żeby admiralicya Zelandyi

nieczyniła żadney przeszkody, żeby dla wszystkich neutralnych potency, które chcą z Francją i Hollan: handlować otwartą była. — Francuzki kuter la Vengeance, zabrał 2 Angielskie okręty, które na Elbie prowadził, i z tey okazji bił się przeszło 3 godziny z 3 kutrami Angielskimi. — Professor Valekenaar z Leydy, podjął się poselstwa do Hiszpanii.

Od Niższego Renu d. 24 Lutego.

Do szalup i połgalarow, których Francuzi chcą na Renie i Mozeli używać, mają z Dunkierki i Ostendy sprowadzić maytków.

Francuzi pracują jeszcze zawsze około owych strasznych szanów pod Düßeldorf, które 36.000 woyska wsobie umieszczają i których przystępy mogą być wodą zalane. Posłali niedawno do Magistratu Kolońskiego, żeby posłał ludzi do robienia około szanów.

Z Lizbony d. 5 Lutego.

Zdać się, iż się wszystkie żywioły sprzysięgły przeciwko nam. Od kilku czasów dokuczają nam wielkie deszcze i najokropniejsze orkany. Ziemia jest wporuszeniu: 27 stycznia doznaliśmy tak tegoż trzęsienia ziemi, iż gdyby jeszcze było jedną sekundę potrwalo, nasze biedne miasto byłoby nieochybnie zruynowane; dotąd nieodzwaliliśmy przecię żadnego nieszczęścia.

Z Kopenhagi d. 12. Lutego.

Od szczęśliwego powodzenia broni Francuzkiej, tułał się Dumourier tu i owdzie po świecie; bawił się długo w Westfalii; odebrał w maju 1795 10.000 ryńskich pensyi, która mu stany Brabanckte za oszczędzenie ich jako jenerałowi zwycięzcy przyrzekły, i uroczystie dotąd dotrzymały.

Potym udał się do Szwajcaryi; tam się przechowywał ukryty; układał projekta dla wsadzenia młodego Orleana na tron Francuzki; utworzył formalną korespondencyą z swemi przyjaciółmi za pierwszą konstytucyą w Paryżu, która

zawsze Boskim dziełem nazywał; lecz wszystkie jego starania, i intryki zostały zniszczone. Rzekł nakoniec w liście do młodego Orleana: Xzę! idź do Ameryki, już niemamy co robić we Francyi; nie masz już tam żadnego wielkiego człowieka, któryby się mógł nad pomierne głowy wynieść.

Jak tylko się Dumourier dowiedział, iż aresztowani w Austrii deputowani, zostali Francuzom wydani, umyślił natychmiast porzucić Europę. Mówił do swego zaufanego przyjaciela: ja się tu niemogę zostać, Austrya jest w stanie wydania mnie Francuzom; skoro z nimi pokoy zrobi.

Dnia 12 października, przybył tu jakiś niski i gruby człowiek; udał się za Francuzkiego Amerykana, i popłynął niezadługo z jednym Amerykanem żład do Filadelfii. Niepoznano go, ale wnet przysły listy do niego; otworzono ich i pokazało się iż on był prawdziwym Dumourierem. Zachował się tu bardzo cicho, nie miał nawet służącego z sobą; jedna tylko kobieta bywała często u niego, i pojechała też z nim. — To jest wszystko, cośmy się mogli o tym pamiętnym człowieku dowiedzieć.

Z Strasburga d. 23 Lutego.

Listy z Landau donoszą, iż jenerałowie powiedzieli głośno woyskom, iż plan terażniejszey kampanii, na tym się nayszczególniej zasadza, żeby całą siłę przeciwko Moguncyi obrocić, i poty nie spocząć, poki ta forteca niebędzie w ręku naszym. — Mieszkańcy Landau muszą się na 6 miesięcy opatrzyć w żywność. Główna kwatiera wyższego Renu armii, jest jeszcze w Blozheim. — Wiele tutejszych mieszkańców obowiązało się podczas tey kampanii utrzymywać swoim kosztem, kilku wolontaryuszow. — Las Hagenauski został od niedawnego czasu schronieniem emigrantów i rozbojnikow; dnia nie ma żeby tam kogo przejeżdżającego niezrabowano. Jenerał tamtejszy kazał las woyskom przetrząsać — Nasze woyska były dotąd zawsze w bro-

ni ćwiczone, i spodziewaia się iak tylko zimno trochę zelży, iż się kampania o-
tworzy.

Z Frankfortu d. 27. Lutego.

Z Manheimu piszą, iż iuż Cefsarska jazda i piechota z zimowych kwater do armii idzie.

Przy armii Reńskiej wystawiaia Francuzi korpus czerwónopłaszczow; maia takim samym sposobem robione mundury, iak i Cefsarscy. Domyślaia się, iż oprócz służby forpocztowej, bedzie ieszcze ich powinnością, szpiegować powracaiących Xży i emigrantów, iako też i młodzieź pierwszey rekwizycyi.

Podług wiadomości z Werony hrabia Prowancy zatrudnia się szczególniey z P. de la Vauguyon i St. Priest, wydoskonaleniem dawney Francuzkiej konstytucyi. Ubostwo znajduje wielkiego dobroczyńcę w nim. Przechodził tu tedy do Korsyki przeznaczony regiment royaletrenger, komendant iego baron Durler, który 10 sierpnia 1792 Szwajcarską gwardyą komenderował, odebrał od niego dyploma namarszałka polnego.

Podług tuteyszych pism, miał przesły posel Francuzki w Sztokholmie Obywatel Rivals, na posła do Kassel poysć i iuż tam stanął.

P. Soucy przeiechala tedy 14. t. m. z swoim synem i trzema słuźcemi przez Auszpurg do Francyi nazad.

Z Genui d. 12 Lutego.

Słyhać iż jenerał Scherer odebrał iuż rozkaz rozpoczęcia iak nayprzedzey działai wojennych. Na końcu tego miesiaca, ma się cała iego armia, która 50,000 ludzi wynosi ruszyć dla w targnienia do Włoch; mowia także iż wielka dezercya iest wiego armii. — W Marsylii, i całej Prowancy wybieraią Maytkow do Tulonskiej flotty. — Z Madrytu donoszą, iż tam miała przyysć wiadomość, że iak tylko się w St. Domin-

go dowiedziano o ustapieniu tey wyspy Francuzom, zaraz się murzyni zbuntowali, wielu Hiszpanow wyrzneli i przeszło na 100 mil kraiu spustoszyli. — Rząd nasz odmowi zapewne odstapienia Francuzom fortce Savona i Gavi; słyhać także, iż i pożyczki 30 millionow w pieniądzech iuż odmowił.

Od Elby d. 18 Lutego.

Potróny allians między Austryą, Rossyą i Anglią, obudził spiacego lwa, i bedzie podobno przyczyną nienastapienego pokoju, i nowey wojny. Ten ogromny allians obroci wszystkich dworów o-
czy na siebie; potrzeba uderzenie, za uderzenie oddać; wszystkie tedy dwory zaszraszone tak wielkim połączeniem, staraia się zrobić przeciwny allians, któryby temu wyrownal. I gdzież maia indziej tey przeważaiącey siły, iak we Francyi szukać? dla tego się też co raz to scisley z Francyą łączą; dla tego z nią chcą przeciwnowagę wskrzesić. Jakie okropne położenie, ieżeli pokóy nienastapi! Ten właśnie allians iedna republikanom wiele przyiacił; każdy się bedzie do nich łączyl; każdy bedzie swego bezpieczeństwa we Francyi szukał.

Rzesza Niemiecka nie była nigdy spokojnieyszą iak kiedy Austrya w zgodzie z Francyą żyła; tego dowodzi nawet i tego wieku historia. I na odwrot: Rzesza Niemiecka niedoznawala nigdy wiecey nieszczęścia, iak kiedy Austrya była z Francyą w wojnie. Te nieprzycielskie kroki pochodzą z tego potrónego alliansu, a zatym i przyszła niespokojność Rzeszy.

Z tym wszystkim może się to ieszcze naprawić; może to ieszcze na dobre wędzie. Ale iak długoż ieszcze potrzeba czekać, nim do tego celu doydziemy? Potrzeba ieszcze, wielkie skały i bagniska przebydź; ach może ieszcze — może wiele krwi popłynie!

D O N I E S I E N I E.

Podaię się do wiadomości, iż tu przybyły osoby, które chcą wziąć Panienci na edukacyję ięzyka Niemieckiego, Francuckiego i Polskiego, a przy tym różnych robot damskich iako to: szycia, haftowania. Ktoby sobie tedy życzył takowey edukacyi, niech się referue na Kleparz do kamienicy JPana Boguckiego przy Świętym Floryanie.